

DIMITRIJE POPOVIĆ
CORPUS
FEMININUM

M M, 1990.
olovka u boji, 70×50 cm

Naslovnica: MARILYN MONROE, 1993.
kombinirana tehnika, 100×70 cm

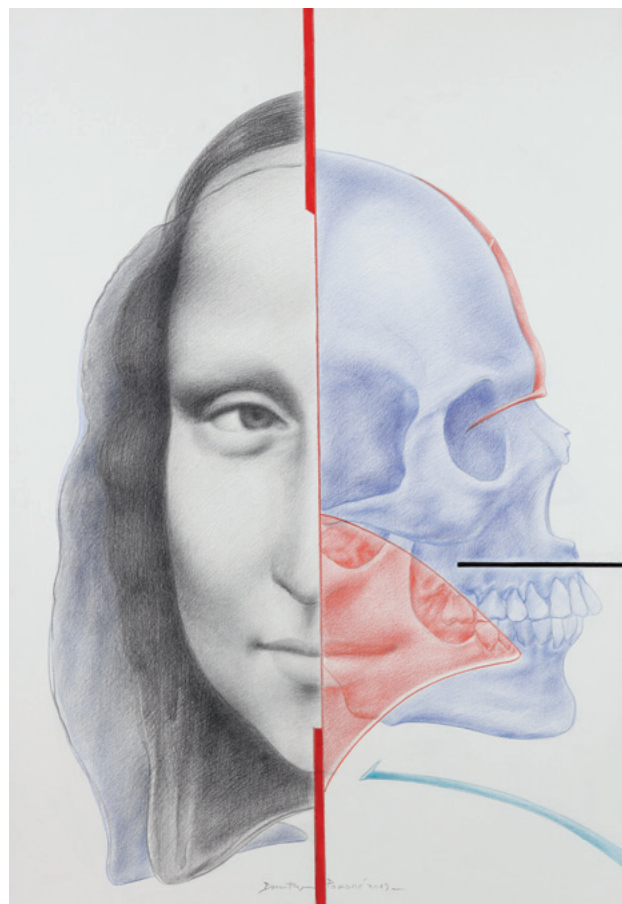
CORPUS FEMININUM – DEMISTIFIKACIJA MITA O ŽENI

*Ja sam ljubav i molim: prostrimo bijedne kosti...
... Ja sam ljubav i kosti mojih kostiju su ljubav
Ja sam ljubav, i ne znam gdje je počinak ljubavi.*

Vesna Parun

Tko je **žena**? Koji strukturalni okviri određuju ljudsko biće ženskog spola? Što se doista krije u tijelu jedne femine?

U našem civilizacijskom nasljeđu strukturalni okviri koji određuju ženu iskrivljeni su od samih početaka. Naime, europski kulturološki krug kojemu i mi pripadamo, određen je judejsko-kršćanskom pričom o pokleknuću žene pred zlom. S druge pak strane, nasuprot majke nam Eve, ženin dar da donosi život inaugurirao ju je u božansko biće, u kult obožavanja utemeljen na kultu o plodnosti. On, dotičući sve religije postaje antipod mizogoniji, kulminirajući u kultu obožavanja Velike Božanske Majke, ukorijenivši se kasnije i u kršćanskoj nomenklaturi u liku Djevice Marije. Na tom polaritetu materijalne žene grješnice i duhovne žene svetice stvoreni su nepoželjni stereotipovi i idolatrije kao krive projekcije one koja ih utjelovljuje. Po ljudskosti jednaka i jednakovrijedna, žena jest od muškarca drugačija osoba. Ali ta „drugačijost“ sadržana je u njezinoj svrsi i ulozi njezina postojanja, u višestrukosti njezinog identiteta, a ne u uvriježenoj dihotomiji. Nasljeđivanjem tek pojedinih segmenata, tj. arhetipova, stvorili smo krive obrasce mišljenja i djelovanja, strukturirajući naše kolektivno nesvjesno krivim ulogama i značenjima žene. Isključivo kao majke i supruge a nasuprot tome, spodobu devijantnog nastojanja koja svoju slobodu osigura obeščašćivanjem vlastitog spola. Da bismo razumjeli i spoznali istinski arhetip ženstva, bilo bi dobro vratiti se samome početku.

GIOCONDA, 2019.
olovka u boji, akrilik, 100 × 70 cm

DAMA S HERMELINOM CECILIA GALLERANI, 2019.
olovka u boji, akrilik, 100 × 70 cm

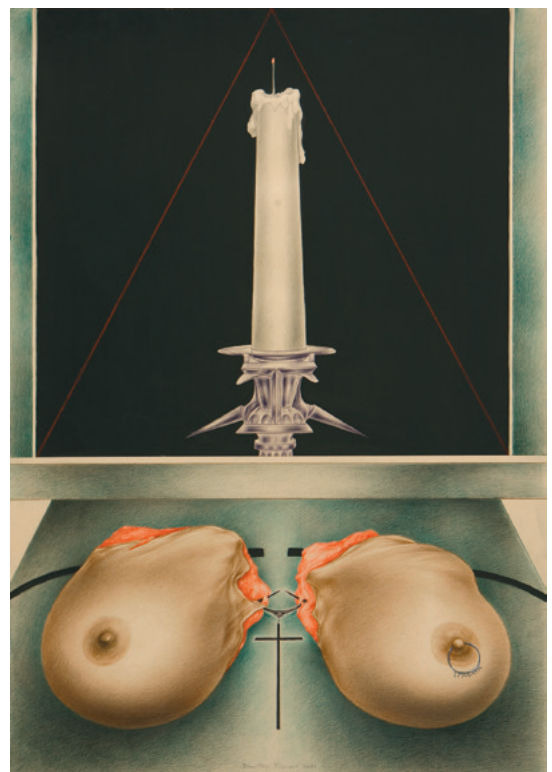

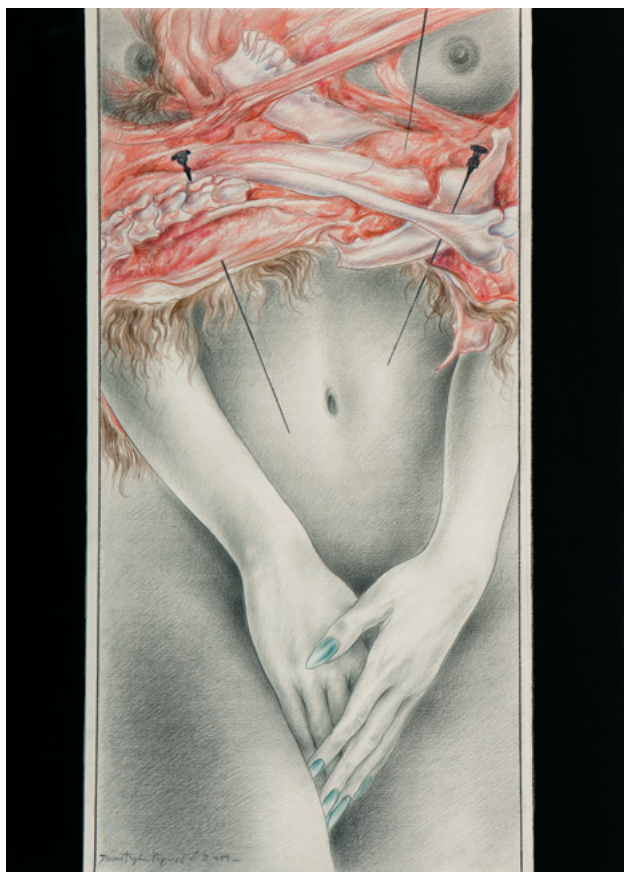
MAGDALENA, 2007., dio triptiha
kolor print, akrilik, olovka u boji, 81,5 × 103 cm

- SVETA AGATA, 2011.
olovka u boji, tempera, 100 × 70 cm

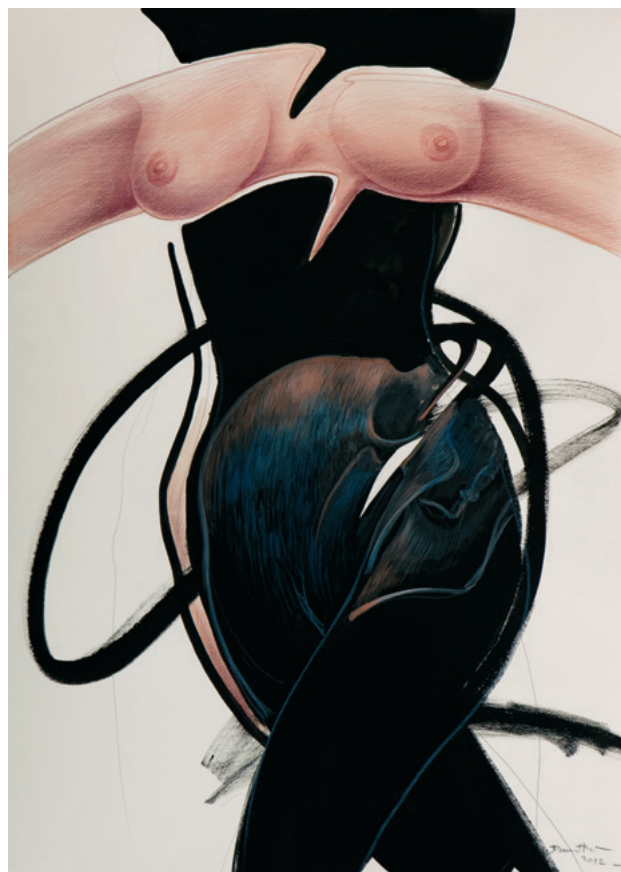
Na početku – reče Jahve Bog: „Nije dobro da čovjek bude sam. Načiniti ću mu pomoć kao što je on... Od rebra što je uzeo čovjeku napravi Jahve Bog ženu pa je dovede čovjeku.“

Bogu, Stvoritelju svijeta, vrhunac stvaranja bio je upravo čovjek. Stvaranja koje je završilo najljepšim otjelovljenjem – ženom. „Kosti od mojih kostiju, mesa od mojega mesa“, govori Adam, čudeći se i s udivljenjem promatrajući tijelo žene „iz njega uzeto“, od njega načinjeno. Na samome početku otkriva se, dakle razlog i svrha stvaranja žene, a potom i način koji ima važnu (re)produktivnu i duhovnu razložnost. Otkriva nam različitost muškarčevih i ženi-
nih uloga, ali istovjetnost njihovog tjelesnog bića. Ista tjelesnost, a različita osobnost koja proizlazi upravo iz „drugačijosti“ dodijeljenih im uloga, odnosno svrhe. I sve je bilo u najboljem redu dok je tijelo spokojno i čedno nago hodalo u rajskoj Božjoj nazočnosti. No, kada grijehom vlastite tjelesnosti iz njega biva izgnano i osuđeno na samoodržanje, kao da se uloge mijenjaju. Žena darom

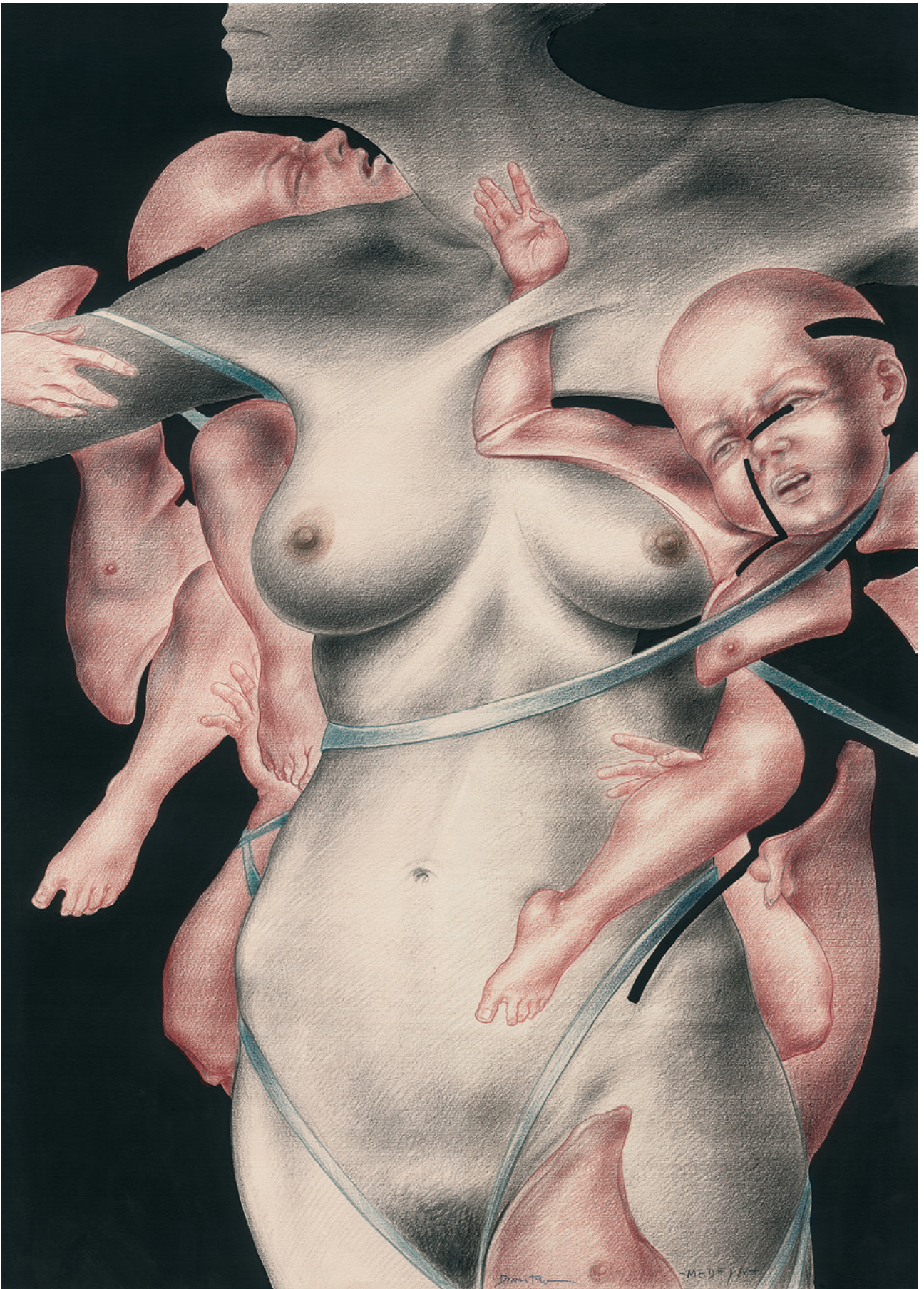
FROJDIZMI, 2014.
 olovka u boji, tempera, 70 × 50 cm

FROJDIZMI, 2014.
 olovka u boji, tempera, 70 × 50 cm

rađanja postaje nositeljicom života. Čin Božjeg stvaranja čovjek počinje repetirati u vlastitoj reprodukciji, smještajući sada u njegov centar ženu, njezino tijelo. A ona osvijestivši sebe, postaje svjesna i vlastite moći i hipnotičnosti svoje „tjelesnosti“. Stala je manipulirati neodoljivim *corpusom femininumom*, tim „mračnim predmetom želja“ u kojem se krije još privlačnija i intrigantnija osobnost – istinska žena. I od kada je vijeka i čovjeka, tu osobnost uvijek iznova otkrivamo, nastojeći raskrinkati njezinu kompleksnost razgoličivanjem njezinog tijela. Ali kao da nam to nije dovoljno. Uživajući u njegovoj iskonskoj formi, u ljepoti njegove prirodne nagosti, želimo dospjeti i ispod epiderme, do mesa, do kostiju. Koristeći ga kao formu, kao simbol il' metaforu, doći do ženine biti, do njezina identiteta.

Identiteta, kojeg je u krivim nastojanjima da se izjednači s muškarcem s kojim je zapravo istovjetna, izgubila. Pogubila se u društvu izmiješanih vrijednosti u kojem više ne postoje referentne točke ženskosti i muškosti.

MEDEJA, 1991.
olovka u boji, akril, 70 × 50 cm

SALOMA, 2009.
ulje, akrilik na platnu, 150 × 90 cm

Izgubila se u tom kaosu nametnutih kvaliteta, onoga što treba činiti i kakva treba biti. I gubi i dalje, zatomiujući svoju „drugačijost“, ljepotu vlastitog jastva.

Spoznati tu višestrukost, dokučiti složenost ženske prirode, koju žena do kraja ni sama nije osvijestila, suprotnom spolu može biti još teža, vječno neostvorena namjera. No, upravo to intrigira, privlači nekom snažnom silom, istovremeno bilježeci stvarnost i stvarajući mit.

Dimitrije Popović, kompatibilnošću svoje svestrane umjetničke prirode, različitim likovnim tehnikama i medijima: crtežom, slikom i skulpturom, kolažom, objektom, fotografijom, instalacijom i performansom, akceptira taj višestruki identitet žene, njezinu borbu s „vlastitošću“ proizašlu iz sukoba njezine duhovnosti i tjelesnosti. Tematizira ga prolazeći „općim mjestima“ naših civilizacijskih spoticanja – spolnosti, osobnim slobodama, nametnutim ulogama. Dotičući se njihove intime, njihovih stanja i osjećaja, otkrivajući nam pritom vlastitu fascinaciju ženom kao trajnim nadahnućem. Nadahnućem kojeg su inicirale njihove sudbine, i mitske i stvarne. Sudbine koje su nadišle matično vrijeme te postale opće i univerzalne. Njihovo otjelovljenje u likovnu formu, kako sam kaže: „ne dešava se samo kao posljedica instinktivnog doživljaja, već proizlazi iz spoznavanja sudbine i promišljanja karaktera lika žene kojom se bavi.“ Dimitrije to čini principima koji se kroz složenu morfologiju i interdisciplinarni pristup, jasno iščitavaju iz svake slike. Slike koju gotovo pet desetljeća obilježava žena, njezin lik i njezino tijelo.

▲ SALOMA, 2009.
CP akrilik, 60 × 80 cm

► SALOMA, 2009.
CP akrilik, 70 × 100 cm

JUDITA, 2009.
CP akrilik, 100 × 70 cm

Stilski, Dimitrijevo slikarstvo bazira se na anatomske vjernoj, realistički tretiranoj formi koja trasira prostor, sugerirajući beskonačnost varijacija unutar jedinstvenog umjetničkog izraza koji se utječe ikonografiji i jeziku nadrealnog govora, nerijetko zastrašujućeg, ali nadasve ljudskog. Jer Dimitrijeva je slika svojevrsan sudbinski transkript, vizualni zapis ženinog vlastitog usuda. To je formama likovnog razotkriveno afektivno i emocionalno stanje jedne žene. Slika je Dimitriju i sredstvo i način kojima umjetnošću otvara i neka sociološka i fenomenološka pitanja. Ona je potreba da se besmislu i dekadenciji civilizacije suprotstavi vlastitim stavom i kreativnošću.

Nova Dimitrijeva izložba objedinjuje gotovo sve cikluse posvećene ženi, prikazujući je u punini njezine slojevitosti i raznovrsnosti njezinih stvarnih i mitskih persona – od Meduze, Dijane i Medeje, Judite, Salome i Magdalene, preko Gioconde, Cecilie (dame s hermelinom) i infantkinje Margarite do Marilyn Monroe i najnovije inspiracije – jedne i jedine Vesne Parun.

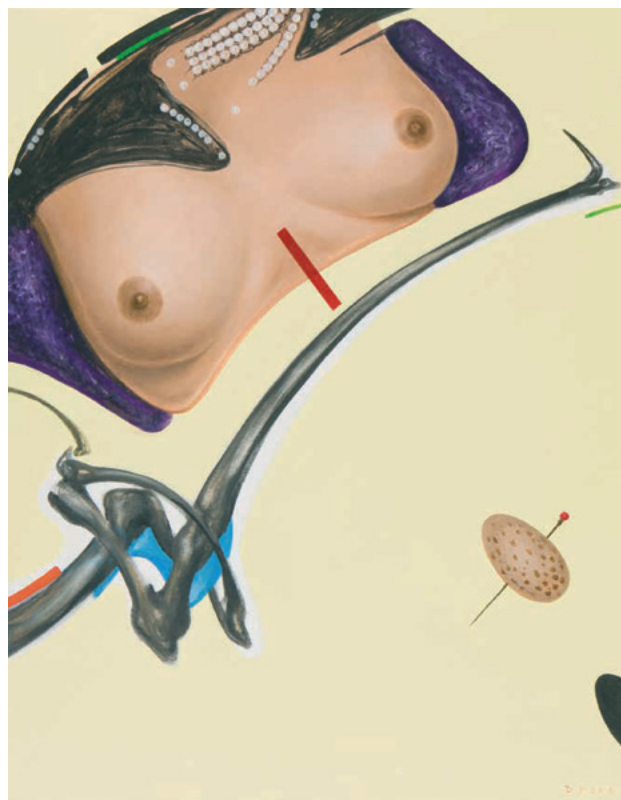
Motivu i temi sve je podređeno. Oni određuju tehnike i karakter izričaja. A u središtu pozornosti uvijek je isti motiv – *corpus femininum*. No, Dimitrijeve likovne realizacije nisu tek prezentacije njegove fizionomije i fiziologije, već su prezentacije njegovih metafora. Prikaz aluzivnih i ikoničkih znakova koji se tek likovnim izričajem manifestiraju kao konkretna forma. Jer tijelo pruža mnoge informacije. Tko je osoba koju ono predstavlja, kako živi, što za nju znači život? Ono je entitet, jedinica mnogih mjera – socioloških, religijskih, političkih. Ono je vanjska manifestacija unutrašnjeg, priča potpomognuta simbolima. Njihovom nadrealističkom artikulacijom Dimitrije, kako i sam tvrdi, izražava istinsko lice žene. Lautreamontovski su to elementi: kosti, tijela u raspadanju, rastegnuta epiderma, tragovi krvi, šavovi, ožiljci. Simboli – antički i biblijski, historijski i suvremeni. Dimitrije u njima pronalazi osobni izraz, pomičući granice „klasičnog“ i tradicionalnog. Neraskidivi s temom, oni postaju integralni dijelovi slike, postaju rekvizit kada ih u fotografiji ili performansu koristi kao scenske elemente u gradnji prizora vlastite priče. Odrubljena glava kao glavni Salomin i Juditin atribut. Križ kao simbol Magdalenine preobrazbe, kao metafora njezine razapetosti između bludne tjelesne strasti i askeze. Križ kojim Dimitrije posvećuje, ali i provocira. Ili animalni motiv hermelina kao personifikacija snažnog i požudnog ženskog bića koje zavodi i osvaja. Pa sveprisutne kosti i lubanje – jasni simboli smrtnosti i propadanja kao nepoželjnog pola dihotomije erosa i thanatosa na kojoj Dimitrije gradi svoj „mit o ženi“. Posebno naglašenog u Juditi i Salomi, kulminirajući u modernom mitu o Marilyn Monroe, kojeg gradi na poznatoj dihotomiji – „na

slavi koja lebdi nad razvalinom vlastitog udesa". Dihotomiji koja se ogleda i u ambivalentnoj prirodi Meduze i u bipolarnoj prirodi božice Dijane koja čednost brani okrutnošću.

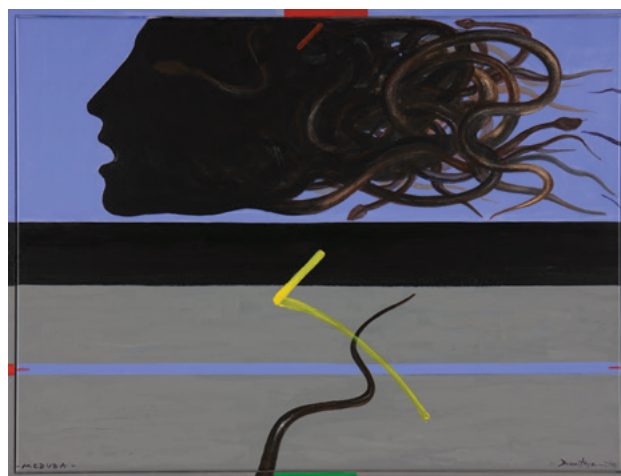
Ipak, najznačajniji i najjasniji simbol jest samo tijelo. Razapeto svojim žudnjama, erodirano vlastitim emocijama i zatopljenim duhom. Zarobljeno, kao u Medeje, u vlastitom porazu. Razgolićeno, skinute epiderme, u kojeg možemo zaroniti, do kosti, do osnove. Načinom na koji to upravo čini Dimitrije. Kojim se, s namjerom, povezuje s nadrealističkim pa čak i neoavangardnim, no čiji izvori sežu daleko dalje. Jer Dimitrije „koketira“ s formama i kompozicijama umjetničke baštine, pogotovo onima iz vremena renesanse i manirizma, kada su se posebno ljubile suprotnosti i kada se kršćanska mistika nerijetko služila erotičnom metaforikom pretvarajući pogansko u pobožno. Dihotomija se nastavlja i dalje – povezivanjem tradicionalnog i suvremenog, umijećem vlastite kreativnosti, Dimitrije stvara sadržajno i morfološki originalna djela konfrontirajući i same likovne tehnike. Tako u crtežu, odnosno u slici uočavamo skulpturalno, ansambli su mu poput slike, fotografija dovršena kolorističkim potezom. Konfrontira i raznorodne izričaje. Dimitrijevo prihvaćanje i starih i novih likovnih iskustava u potpunosti se poklapa s vlastitim predodžbama „vrhunskog djela“. Jer oslonjeno je uvijek na univerzalno i opće, očitujući snagu izvornog crtača i rasnog slikara koji glad za vizualizacijom umjetničke imaginacije zadovoljava upravo u pojedinačnom, u prikazu tijela jedne žene. Tijela koje ostaje čist motiv tek do trenutka njezove transformacije u viša značenja, kada postaje metaforom psihološke i duhovne dimenzije. Kada iz osobnog ponovno postaje opće. Kada otvara mogućnosti kompleksnijih struktura, nivoa podsvjesnog gdje značenjsko i umjetničko nadvisuje samu vizualnu senzaciju.

Izvantrendovskim likovnim traženjima Dimitrije Popović je uspio tako izgraditi opstojnost u potrazi za jedinstvenim vlastitim izrazom. U simbiozama lika i tijela žene u kojem su, u nemiru figuralne mase i ekspresiji pokreta, ispričani svi segmenti ženine ljudskosti koja, u svojim primamljivim metamorfozama, predstavlja Dimitrijevi izričajni vrhunac. U dihotomiji duše i tijela, razuma i osjeta, zarobljenosti vlastitih strasti i slobodi odabira. Slobodi koja ženi daje moć i spoznaju da u svojoj višestrukosti ostane ono što jest – **žena**.

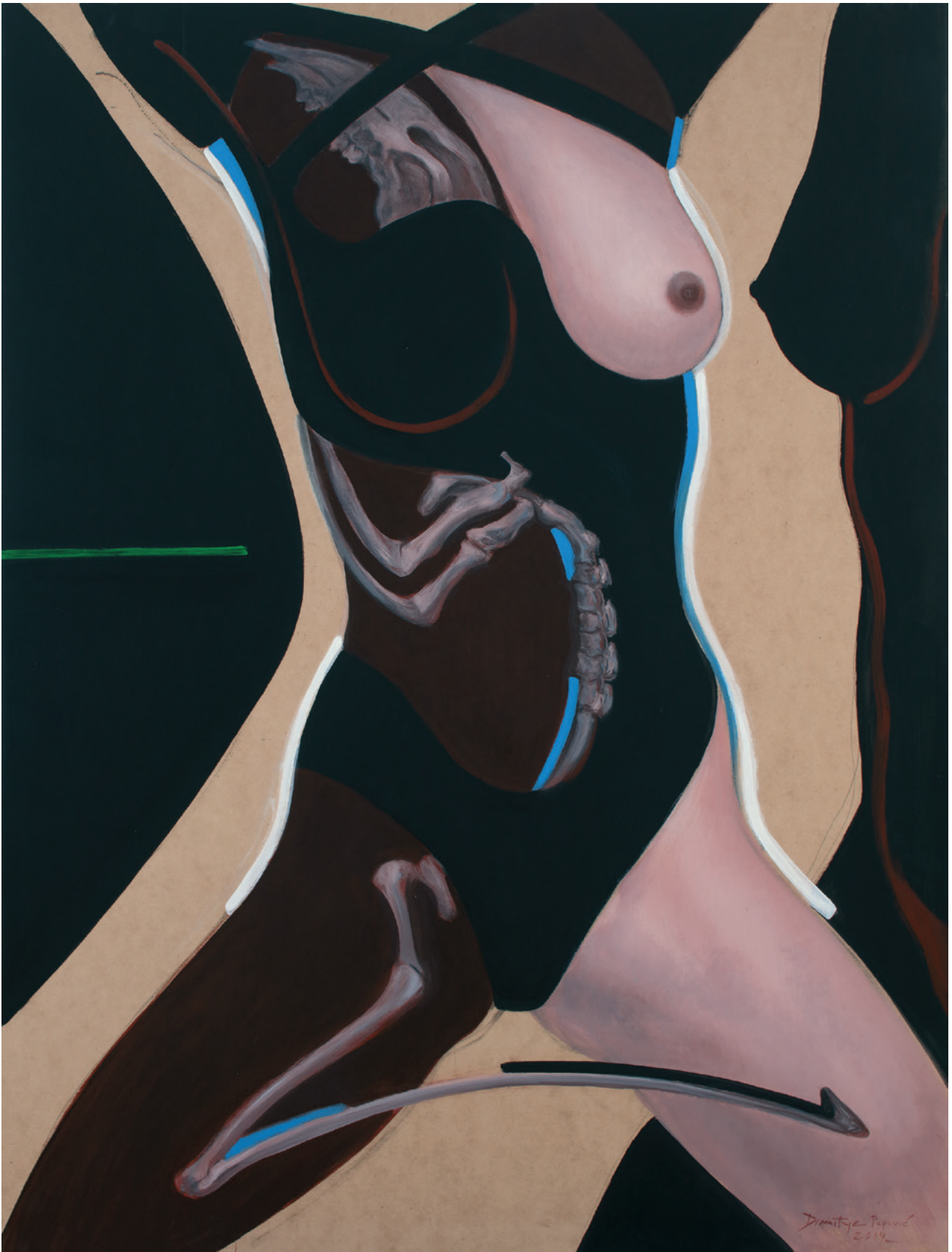
Sanda Stanačev Bajzek

METAMORFOZA ZADOVOLJSTVA I, 2010.
akrilik na platnu, 100 × 80 cm

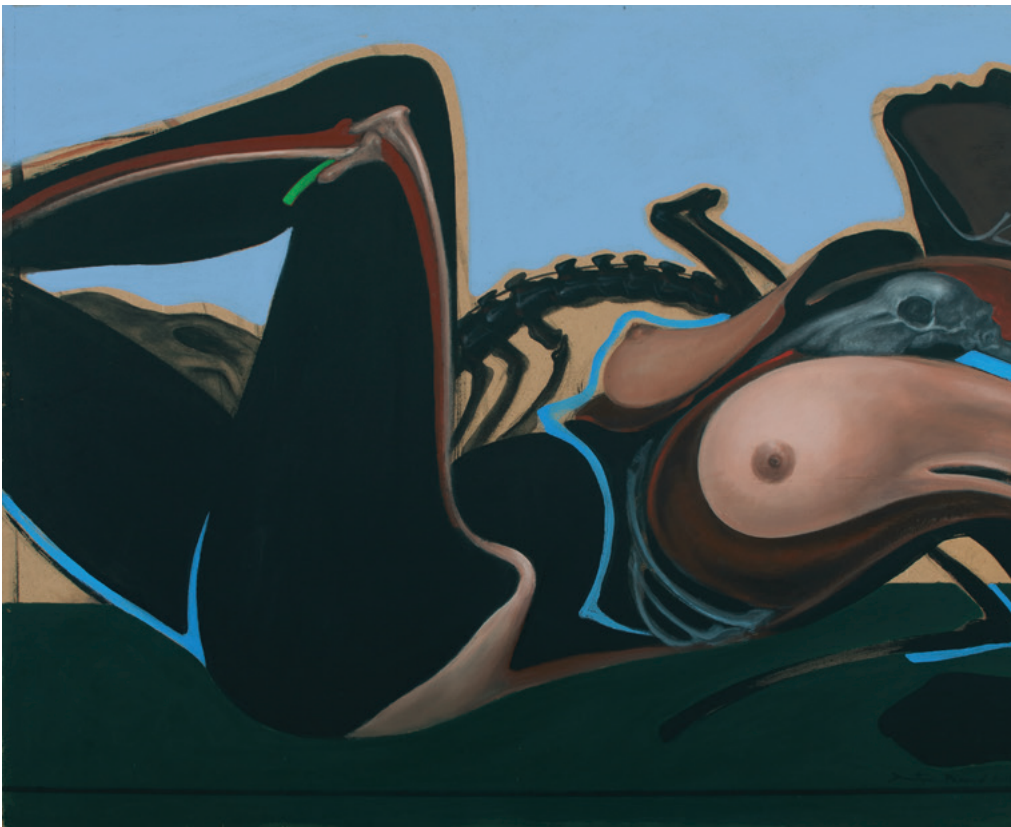
MEDUZA, 2011.
akrilik na platnu, 60 × 80 cm

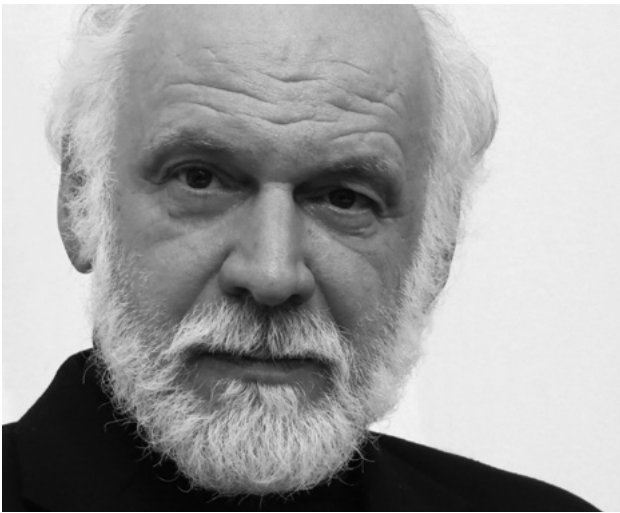
DIANA, 2014.
akrilik na lesonitu, 110×83 cm

DIANA, 2014.
akrilik na lesonitu, 84 × 104 cm

DIANA, 2014.
akrilik na lesonitu, 84 × 104 cm

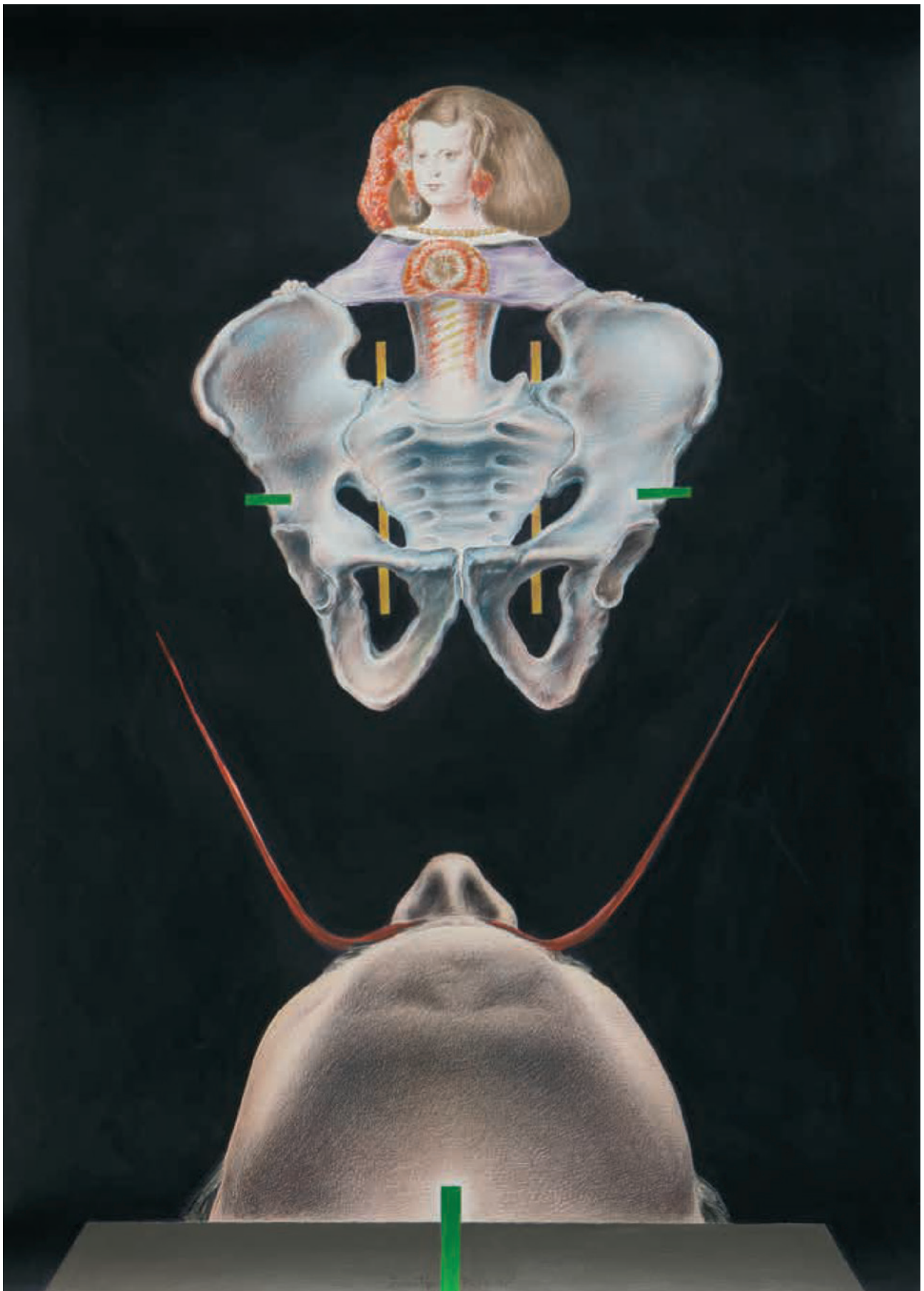

Dimitrije Popović, slikar i pisac, rođen je 4. ožujka 1951. na Cetinju. Studij na Akademiji likovnih umjetnosti završio je u Zagrebu, 1976. godine. Za vrijeme boravka u Parizu 1974. godine Dado Đurić upoznaje ga s pariškim kolekcionarom Jeanom Davrierom pa u odabiru njegove nadrealističke zbirke izlaže 1978. u Galeriji Alexander Braumüller, s umjetnicima Salvadorom Dalijem, Ernstom Fuchsom, Victorom Braunerom, Dadom Đurićem, Leonor Fini i drugima. U Pforzheimu 1982. Galerija Liberta i Universal Fine Arts iz Washingtona organiziraju zajedničku izložbu grafika i crteža Salvadora Dalija i Dimitrija Popovića. Iste godine, u povodu velikog jubileja "Leonardo a Milano 1482. – 1982.", izlaže ciklus radova "Omaggio a Leonardo" u milanskoj Palazzo Sormani. U povodu 27. međunarodnog festivala "Festival dei Due Mondi" u gradu Spoletu, u kojemu se taj festival održava, samostalno izlaže slike, crteže i grafike. Na "XIII Biennale Internazionale Dantesca" u Ravenni 1998. dobiva Zlatnu medalju "Giacomo Manzù" za skulpturu "Rajska vrata". U godini jubileja dvije tisuće godina kršćanstva, izlaže u Rimu ciklus raspeća "Corpus Mysticum" u Sant Andrea al Quirinale, Santa Maria dell Popolo, L' Agostiniana Arte Sacra Contemporanea i u Pantheonu. Na Jagelonskom sveučilištu u Krakovu 2001. godine dodijeljena mu je nagrada "I migliori dell'anno" za navedene rimske izložbe. Jedan je od sedamnaest umjetnika, likovnih kritičara i filozofa (M. Botta, M. Cacciari, M. Paladino i P. Portoghesi) koji su pozvani da odgovore na "Pismo Pape Ivana Pavla II umjetnicima". Odgovori su objavljeni u knjizi "Umjetnici odgovaraju Papi Ivanu Pavlu II", izdavača Le monografie di Arkitekton, SRI spa – Milano, 2003. Za retrospektivnu izložbu održanu u "Ex macello" u Padovi 2002. uručena mu je nagrada za umjetnost "Francesco Petrarca". U povodu 500. obljetnice Andree Mantegna za izložbu "Ave Mantegna" posvećenu ovom renesansnom umjetniku, održanoj u Villa Contarini (Padova), dodijeljena mu je medalja za slikarstvo "Andrea Mantegna". Medalja i nagrada "Giotto e il suo tempo" uručena mu je za izložbu

"Dimitrije e Dante" održanu u Centro Danteresco u Ravenni 2002. godine. U povodu međunarodne manifestacije "Sjećanje na Prvi svjetski rat" izlaže u Parizu instalaciju "Pjesma bez riječi" u UNESCO-u. Hall Segur Francuska televizija TV3 Il de France – Paris snimila je 2018. serijal o likovnoj umjetnosti naslovljen "Pasija u umjetnosti" od srednjega vijeka do danas. U četvrtom nastavku "Picasso i XX. stoljeće", uz sliku "Raspeće Pabla Picassa", odabrane su slike raspeća Dimitrija Popovića, Jacquesa Villona i Artura Majke. Do sada je priredio sedamdesetak samostalnih izložbi u zemlji i inozemstvu i sudjelovao na više od tristo grupnih. Dobitnik je tridesetak domaćih i međunarodnih nagrada za likovnu umjetnost i književnost. O djelu Dimitrija Popovića do sada je objavljeno trinaest monografija te snimljeno petnaest dokumentarnih filmova. Objavio je pet knjiga eseja o likovnoj umjetnosti i četiri knjige iz beletristike. Član je Dukljanske akademije nauka i umjetnosti, Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, Ruske akademije književnosti, Slavenske akademije književnosti i umjetnosti (Bugarska), Crnogorskog PEN centra i Hrvatskog društva pisaca.

POPIS IZLOŽENIH DJELA

1. Dama s hermelinom Cecilia Gallerani, 2019., olovka u boji, akrilik, 100 × 70 cm
2. Diana, 2014., akrilik na lesonitu, 84 × 104 cm
3. Diana, 2014., akrilik na lesonitu, 84 × 104 cm
4. Diana, 2014., akrilik na lesonitu, 110 × 83 cm
5. Diego Diego, 2004., kombinirana tehnika, 100 × 70 cm
6. Frojdizmi, 2014., olovka u boji, tempera, 70 × 50 cm
7. Frojdizmi, 2014., olovka u boji, tempera, 70 × 50 cm
8. Gioconda, 2019., olovka u boji, akrilik, 100 × 70 cm
9. Judita, 2009., CP akrilik, 100 × 70 cm
10. M M, 1990., olovka u boji, 70 × 50 cm
11. Magdalena, 2009., triptih, kombinirana tehnika, 90 × 380 cm
12. Marilyn Monroe, 1993., kombinirana tehnika, 100 × 70 cm
13. Medeja, 1991., olovka u boji, akril, 70 × 50 cm
14. Meduza, 2011., akrilik na platnu, 60 × 80 cm
15. Metamorfoza zadovoljstva I, 2010., akrilik na platnu, 100 × 80 cm
16. Metamorfoza zadovoljstva II, 2010., akrilik na platnu, 100 × 80 cm
17. Saloma, 2009., CP akrilik, 60 × 80 cm
18. Saloma, 2009., CP akrilik, 70 × 100 cm
19. Saloma, 2009., ulje, akrilik na platnu, 150 × 90 cm
20. Sveta Agata, 2011., olovka u boji, tempera, 100 × 70 cm
21. Vesna Parun, 2022., diptih, kombinirana tehnika, 55 × 110 cm

DIEGO DIEGO, 2004.
kombinirana tehnika, 100 × 70 cm

MUZEJ PRIGORJA

DIMITRIJE POPOVIĆ

CORPUS FEMININUM

NAKLADNIK: Muzej Prigorja • ZA NAKLADNIKA: Morena Želja Želle • PREDGOVOR: Sanda Stanačev Bajzek

FOTOGRAFIJE: Darko Bavoļjak • LIKOVNO OBLIKOVANJE: Tomislav Mrčić

SLOG I PRIPREMA ZA TISAK: OVUM • TISAK: Graforad • NAKLADA: 150 komada

ISBN 978-953-7820-56-5 (MEKI UVEZ) | ISBN 978-953-7820-57-2 (PDF)

STRUČNA KONCEPCIJA IZLOŽBE I LIKOVNI POSTAV: Sanda Stanačev Bajzek i Tomislav Dilber

TEHNIČKI POSTAV IZLOŽBE: Josip Kovačević • 3D VIRTUALNI RAZGLED: Mario Dokša

zelene
i plave
Sesvete

Sesvete, Kelekovca 2 • 17. studenog – 5. prosinca 2022. godine

Izložba je ostvarena sredstvima Gradskog ureda za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo Grada Zagreba i Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske

VESNA PARUN, 2022., diptih, kombinirana tehnika, 55 × 110 cm

U povodu obilježavanja 100. obljetnice rođenja Vesne Parun, Dragi Savičević daruje ovaj diptih Muzeju Prigorja.

GALERIJA KURIJA

2022. | 36. SEZONA

NEVENA PETRA PILIŽOTA, 8. – 22. travnja

DARKO LESINGER, 15. – 30. rujna

ŽELJKA BRAČKO, 5. – 25. listopada

IZVOR OREB, 4. – 15. studenog

DIMITRIJE POPOVIĆ, 17. studenog – 5. prosinca

RONČEVIĆ – RACZ – PUŠENJAK, 8. – 22. prosinca

Galerija Kurija Muzeja Prigorja od 1986. godine vrlo aktivno sudjeluje na sesvetskoj i zagrebačkoj likovnoj sceni. Do danas je ostvareno preko 200 samostalnih i skupnih izložbi, od "Sesvetskog likovnog kruga" do Jadranke Fatur, Vere Dajht Kralj, Vinka Fabrisa, Milene Lah, Vinka Fištera, Rudolfa Labaša i mnogih drugih, a kritike i osvrti su pisali naši cijenjeni likovni kritičari i povjesničari umjetnosti poput Matka Peića, Vladimira Bužančića, Oke Ričko, Josipa Škunce, Zdenka Rusa, Nade Križić, Nikole Albanežea ili Milana Bešlića.

Galerija je priznata od HDLU-a, ULUPUH-a, kao i HZSU-a.

VODITELJ PROGRAMA: Tomislav Dilber

SAVJET GALERIJE KURIJA MUZEJA PRIGORJA 2022.: Feđa Gavrilović • David Kelčec • Sanda Stanačev Bajzek • Barbara Vujanović • Tomislav Dilber